

12. ZANIM SKOŃCZYSZ ŚNIADANIE, JUŻ ZALEŻYSZ OD WIĘKSZOŚCI ŚWIATA

AUTORKA: JOLANTA BOWŻYK

Uczniowie i uczennice dyskutują o tym, co różni konsumentów/konsumentki od świadomych konsumentów/konsumentek. Poznają skutki codziennych wyborów konsumenckich dla krajów globalnego Południa i globalnej Północy.

S

12. ZANIM SKOŃCZYSZ ŚNIADANIE, JUŻ ZALEŻYSZ OD WIĘKSZOŚCI ŚWIATA

Zagadnienia:

- ▶ Zrównoważony rozwój
- ▶ Konsumpcja i produkcja
- ▶ Globalny rynek i handel międzynarodowy

Czas trwania:

- ▶ 45 minut

Pytanie kluczowe:

- ▶ Co to znaczy być świadomym konsumentem/świadomą konsumentką?

Cele zajęć:

- ▶ Poznasz pojęcie konsument/ka i świadomy/a konsument/ka.
- ▶ Zrozumiesz, w jaki sposób nasze codzienne decyzje wpływają na kraje globalnego Południa.
- ▶ Wymienisz konsekwencje naszych wyborów dla krajów globalnej Północy i globalnego Południa.

Związek z podstawą programową:

- ▶ II, IV, 23.4

Metody:

- ▶ Rozsypanka

Formy pracy:

- ▶ Praca w grupach

Środki dydaktyczne i materiały:

- ▶ Załączniki

Wprowadzenie

0

10

10

13

3

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Narysuj na tablicy sylwetkę człowieka i przedziel ją na pół. Z jednej strony napisz „konsumpcja”, z drugiej „świadoma konsumpcja”. Zapytaj uczniów i uczennice, co robi konsument/konsumentka i co jest dla niego/niej ważne. Po zebraniu kilku odpowiedzi zapytaj o to samo w odniesieniu do świadomego konsumenta/konsumentki. Odpowiedzi mogą być oparte na zasadzie kontrastu do tych z drugiej strony rysunku.

! *Świadoma konsumpcja to podejmowanie wyborów konsumenckich w oparciu o wiedzę na temat społecznych, ekologicznych i politycznych konsekwencji ich produkcji, użytkowania i utylizacji.*

2. Odczytaj młodzieży słowa Martina Lutera Kinga, który powiedział:

! *„Czy zastanawiałeś się kiedyś nad tym, że nie możesz wyjść rano z domu bez bycia zależnym od większości świata? Skąd pochodzi kawa w twoim kubku? Jakim cudem na twój stół trafił bananowy jogurt? I zanim skończysz śniadanie, już zależysz od większości świata”.*

Zapytaj, o jakie przedmioty można dzisiaj uzupełnić tę listę. (Mogą to być ubrania, które nosimy, telefony, w których sprawdzamy wiadomości z całego świata, czy nawet pastę do zębów, która najprawdopodobniej została wyprodukowana przez międzynarodową korporację). Zwróć uwagę na to, że codzienna konsumpcja to największy obszar naszego wpływu na to, co dzieje się na świecie i jak żyje się ludziom w innych jego częściach.

! *Działania, wartości i postawy świadomych konsumentów i konsumentek:*

1. ograniczanie zakupów i wizyt w sklepach,
2. kupowanie w lokalnych sklepach,
3. naprawianie uszkodzonych rzeczy,
4. dbanie o sprzęt i ubrania,
5. kupowanie wyłącznie tego, co niezbędne,
6. kupowanie rzeczy wyprodukowanych etycznie,
7. kupowanie produktów lokalnych,
8. udział w działaniach na rzecz promocji etyki w handlu i produkcji,
9. robienie tyle, ile w ich mocy, by pozytywnie wpływać na środowisko i ludzi zaangażowanych w proces produkcji i dystrybucji.
10. wybieranie firm, które etycznie inwestują swoje zyski,
11. wybieranie firm odpowiedzialnych wobec otoczenia i ograniczających emisję substancji szkodliwych do środowiska,
12. właściwa utylizacja opakowań, zużytego produktu lub jego resztek,
13. poczucie solidarności z ludźmi, którzy wyprodukowali daną rzecz,
14. poczucie wpływu na sytuację producentów z krajów globalnego Południa.

SKUTKI WYBORÓW KONSUMENCKICH

Wypełnijcie kartę pracy, podając skutki różnych wyborów konsumenckich. Skupcie się na punkcie widzenia mieszkańców i mieszkank globalnego Południa lub globalnej Północy – w zależności od otrzymanych instrukcji.

SYTUACJA

KONSEKWENCJE WYBORÓW KONSUMENCKICH

*dla mieszkańców i mieszanek
kraju globalnego Południa*

*dla mieszkańców i mieszanek
kraju globalnej Północy*

Kupuję w sezonie na lokalnym targu kilogram polskich brzoskwiń uprawianych bez użycia nawozów sztucznych i środków ochrony roślin za 6 zł. Brzoskwinie nie są duże i mają nieregularne kształty, ale zjadam je ze smakiem.

Na wakacje lecę samolotem do hotelu „all-inclusive” w Tunezji na wycieczkę wykupioną w międzynarodowym biurze podróży. Pogoda jest słoneczna, a hotel bardzo wygodny, jednak z powodu upału niechętnie wybieram się na wycieczki. Jeśli opuszczam hotel, to tylko w klimatyzowanym autokarze.

W Kampali (stolica Ugandy) należę do spółdzielni, która wytwarza torby na zakupy wielokrotnego użytku, które są eksportowane do Europy. Spółdzielnia dzieli zyski między członków i członkinie oraz cele społeczne takie jak pomoc w utrzymaniu lokalnej szkoły czy szpitala.

ZAŁĄCZNIK NR 2 – KARTA PRACY Z ROZSYPAKĄ

<p>Jeśli kupuję wyłącznie sezonowe i lokalne owoce, to nie kupuję owoców egzotycznych, czyli zamorscy producenci tracą część rynku.</p>	<p>Jeśli osoba, która kupi torbę będzie z niej regularnie korzystała, to zmniejszy się ilość plastikowych jednorazówek, które zaśmiecają ulice i zapełniają wysypiska śmieci.</p>
<p>Jeśli nie wspieram rynku owoców egzotycznych, to będzie on mniej opłacalny, a międzynarodowe korporacje będą miały mniejszą motywację do kupowania lub przejmowania upraw od drobnych rolników.</p>	<p>Wraz z transportem toreb na duże odległości rosną emisje CO₂ wpływających na zwiększenie efektu cieplarnianego, którego skutki są odczuwalne coraz bardziej w Polsce.</p>
<p>Jeśli nie kupuję owoców egzotycznych, to nie powoduję dodatkowych emisji CO₂ potrzebnych do ich transportu. Zmniejsza się mój udział w powodowaniu zmiany klimatu, która w pierwszej kolejności dotyka krajów globalnego Południa.</p>	<p>Jeśli ktoś w Polsce kupi torbę wyprodukowaną przez moją spółdzielnię, to będzie mieć piękną torbę, która może zainspirować innych do podobnych zakupów, albo nawet do założenia własnej spółdzielni.</p>
<p>Wspieram finansowo lokalnego producenta brzoskwiń i lokalnego sprzedawcę owoców. Lokalne rolnictwo jest dzięki temu opłacalne, a rolnicy nie muszą szukać zatrudnienia w miastach, czy zastępować upraw roślin jadalnych uprawami przemysłowymi.</p>	<p>Dzięki spółdzielni powstały nowe miejsca pracy – ludzie do niej należący mogą liczyć na stałe źródło dochodu. W takiej formie produkcji powstaje więcej miejsc pracy, niż gdyby taka sama ilość toreb miała być wyprodukowana w fabryce.</p>
<p>Dostarczę organizmowi dawkę witamin bez dodatków niezdrowej chemii.</p>	<p>Brzoskwinie, które kupuję na targu nie wyglądają tak atrakcyjnie jak te, które można kupić w hipermarkecie.</p>
<p>Jeśli eksportujemy nasze produkty, to wraz z ich transportem lotniczym rosną emisje CO₂, które wpływają na zwiększenie efektu cieplarnianego, którego skutków w pierwszej kolejności doświadczają kraje globalnego Południa.</p>	<p>Do spółdzielni często dołączają osoby, które są marginalizowane przez społeczeństwo. Dzięki temu, że znajdują godną pracę, w której mogą wykorzystać swoje umiejętności, rośnie ich poczucie własnej wartości.</p>
<p>Turystyka to podstawa gospodarki Tunezji, a wpływy z tej dziedziny gospodarki zasilają zarówno kieszenie obywateli jak i budżet państwa.</p>	<p>Dzięki źródle dochodu osoby należące do spółdzielni mogą przeznaczyć fundusze na wysłanie swoich dzieci do szkoły (która też może być wspierana z pieniędzy spółdzielni).</p>
<p>Ponieważ jest to wycieczka „all-inclusive” to wydanymi przeze mnie pieniędzmi właściciel/właścicielka hotelu będą musieli podzielić się z międzynarodowym biurem podróży.</p>	<p>Jeśli ktoś w Polsce kupi torbę z Kampali zamiast podobnej wyprodukowanej na miejscu, to lokalni producenci toreb i torebek foliowych stracą część rynku.</p>
<p>Na potrzeby obsługi ruchu turystycznego zatrudniona jest w Tunezji jedna na pięć osób, a moja wizyta wspiera ten trend.</p>	<p>Ponieważ nie spędzę wakacji w Polsce, to lokalni dostawcy usług turystycznych stracą część rynku na rzecz tych z Tunezji.</p>
<p>Ponieważ na wakacje lecę samolotem, to rosną emisje dwutlenku węgla przyczyniające się do efektu cieplarnianego, którego skutki w pierwszej kolejności odczuwają kraje globalnego Południa.</p>	<p>Jeśli spędzę cały czas w hotelu i na oferowanych wycieczkach, to nie doświadczę autentycznej twarzy kultury Tunezji i nie poznam lokalnych mieszkańców i mieszkańek.</p>
<p>Wakacje spędzę w ekskluzywnych warunkach – zrelaksuję się i ładnie opalę.</p>	<p>Jeśli po udanych wakacjach zorganizuje pokaz zdjęć dla moich znajomych, to wzrośnie ich wiedza na temat innych kultur.</p>
<p>Ponieważ na wakacje lecę samolotem, to rosną emisje dwutlenku węgla przyczyniające się do efektu cieplarnianego, którego skutków coraz dotkliwiej doświadczamy także w Polsce.</p>	